

מסורת הש"ס

(א) צ"ל נפשי, (ב) [לקמן קב.], (ג) [צ"ל מוציאתה], (ד) [לעיל קי:], (ה) [לקמן עמוד ב וקיט:], (ו) שייך לעיל קי:, (ז) ג"ז שייך שם, (ח) [פסחים י. כתובות כו.],

תורה אור השלם

1. וַיֹּאמֶר שְׁמֹשׁן תָּמוּת
בְּכַשִּׁי עִם פְּלִשְׁתִּים וַיֵּט
בְּכַח וַיַּפֵּל הַבַּיִת עַל
הַסָּרְסָרִים וְעַל כָּל הָעָם
אֲשֶׁר בּוֹ וַיִּהְיוּ הַמֹּתִים
אֲשֶׁר הָמִית בְּמוֹתוֹ רַבִּים
מֵאֲשֶׁר הָמִית בְּחַיָּיו:
שׁוֹפְטִים טוֹל

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה לערס וכו'
שמשא ראף על פי שהיא
נשאת: (ב) תוס' ד"ה אשה
וכו' לא מת אית דאמרי
דאשה אחס:

מוסף רש"י

[illegible][illegible]

אשה אומרת מת ואשה אומרת לא מת הרי
זו לא תנשא: **גמ'** מעמא דאמרה לא מת
הא אישתיקא תנשא הא אין צרה מעידה
לחברתה לא מת איצטריכא ליה סד"א הא
מייית והא דקאמרה לא מת לקלוקלה לצרה
היא דקמיוונא יתמות^א נפשה עם פלשתים
קאמרה קמשמע לן; אחת אומרת מת כו':
ולפלוג רבי מאיר ברישא אמר רבי אלעזר
במחלוקת שניה ורבי יהודה ורבי שמעון
היא ורבי יוחנן אמר אפילו תימא רבי מאיר
בהא אפילו רבי מאיר מודה דכל לא מת
בעדות אשה לאו הכחשה היא תנן עד אומר
מת ועד אומר לא מת אשה אומרת מת ואשה
אומרת לא מת הרי זו לא תנשא בשלמא
לרבי אלעזר סתמא כו' מאיר אלא לרבי
יוחנן קשיא קשיא: **מתני'** ^אהאשה
שהלכה היא ובעלה למדינת הים ובאה
ואמרה מת בעלי תנשא ותטול כתובתה
וצרתה אסורה ^בהיתה בת ישראל לכהן
תאכל בתרומה דברי רבי טרפון רבי עקיבא
אומר אין זו דרך ^גמוציאתו מידי עבירה עד
שתהא אסורה לינשא ואסורה מלאכול
בתרומה ^דאמרה מת (לי) בעלי ואחר כך מת
חמי תנשא ותטול כתובתה וחמותה אסורה
היתה בת ישראל לכהן תאכל בתרומה דברי
רבי טרפון רבי עקיבא אומר אין זו דרך
מוציאה מידי עבירה עד שתהא אסורה לינשא
ואסורה מלאכול בתרומה: **גמ'** וצריכא
דאי איתמר הך קמייאת בהא קא"ר טרפון
משום דצערא דנופה אבל חמותה דצערא
מילי דעלמא אימא מודי ליה לרבי עקיבא
ואי איתמר בהא בהא קאמר רבי עקיבא
אבל בהך אימא מודה ליה לרבי טרפון
צריכא א"ר יהודה אמר שמואל הלכה כרבי
טרפון אמר אביי אף אנן נמי תנינא ^הניתן לי
בן במדינת הים מת בני ואח"כ בעלי נאמנת
בעלי ואחר כך בני אינה נאמנת וחוששין
לדבריה וחולצת ולא מתייבמת לדבריה הוא
דחוששין הא לדברי צרה אין חוששין ש"מ:
מתני'

ללא מנשא ועל כן יש לפרש בדצרות דוקא איירי וטעמא דלא מת דלא הוי הכחשה שמכחשתא נחת
 דאכל וז אומרת מת וזו אומרת נהרג הויא ודאי הכחשה כיוון דשתייהן בצות להסיר עצמן ואינן מבח
 ואממות הדברים והשתא דייק שפיר מסיפא דקתני אשה אומרת מת ואשה אומרת לא מת הרי זו לא
 ודאי לאו הכי מה משמיעו היינו עד ועד דעלמא וקאמר בעלמא לר"א סתמא כד"מ ופליגא אריש
 ויוחנן קשה כו' אבל אם היינו מפרשים דר' יוחנן איירי דכל לא מת היינו צוה אחר ה"א כ"ב מאי מקי
 להעמידה לר"א דאיירי צבת אחת אלף ש"מ כדולה שמעתא איירי צבת אחת ודוקא בצרה דכל לא מת
 איירי אומרת מת ואשה אומרת לא מת. (א' אמרי' דאשת אחת מכחשת אף העד היכא שז
 הדין דהוי ליה צדומא טפי ויצרומא מנא"ר הי' יהודה דלזין הכי נמי ומיימיא צבייתא הכי: **ל"א** א"ר
 ממשמע וא"ת מנגל דלמא צנשיא בעלמא איירי דהכי תנן ב' מי שקינא (סוטה דף נא:) עד אחד אומר
 לא אומרת נטמאת כו' והסת לא קאי אצרות ואפ"ה קתני אשה וי"ל דהסת ליכא למיטעי בדצרות איירי
 ומספקא לר"י אי דוקא צתומה דרבנן אי נמי צתומה דאורייתא דאוקמה אחוקה דדייקא ומי
 אחוקה אשת איש מדי דהוא אשני צביליין) מיהו איכא הכא חדא דעביד איסורא ממז"ר וכדי הא
 מסכת נדה (דף ג: וסג) ובזמן' חולין (דף ט: וסג): **אף** אמן נמי תנינא. הא דלא מייית רישא
 דסופא בזהו יצמה לשוק כמילתיה דרבי טרפון דייק מנייה: **לדבריה** הוא רחוש
 ונל"מ"מ מהך דקתני לדבריה משמעין ולא לדבריה כרתה דלמא הכא ר"ע מודה כיון שאם לא הי'
 צדדרי עקיבא אילו לא ניוחש לדביו ולאכלה צתומה איכא עבירה צודאי ואמר ר"י דלי

משנה זו כר"מ פסק כר"מ משום שהר"ל מחלוקת ואח"כ סתם והכלה כסתם. ורישא דמנתי' דקתני א' אומרי' מת וא' אומרי' לא מת זו שו' דברי' י' ויחנן שהווא רבו דא' כל לא מת בעדות אשה לאו הכחשה היא. ואע"ז דאקשינן לר' יוחנן מסיפא דקתני ה"ו א' תנשא ולא פרי' וסיפא ר"מ ולר' יוחנן דאמר כללא דמילתא כל לא מת באשה לאו הכחשה הוא. סיפא קשה לר"ה ואולי י"ל דסמך על מה שכתבתי שו' דעלמא הכחשה הויא ולא תנשא וכתב המשנה הזאת משום אשה דעלמא ובדרא איר

האשה שלום פרק חמשה עשר יבמות ק"ח.

הכא פשיטא וי"ל דניחא ליה לאקשוי מסיפא כיון דמשכח לה אי נמי דרישא דהתם כיון דעד אחד נאמן מן התורה הוי כתרי ומרי ואי מכשאי אהדי לא הימא שומא אזל הכא תקנתא דרבנן היא: **ומבחישות זו את זו הרי אלו לא ינשאו.** דודאי אחת מהן שקרנית ואולי שתיים אומרות שקר כי לא ידעו אמתה הדברים ואיכא מאן דאמר בגמ' דר"מ פליג ברישא ואיכא נמי דאחשה ולא תנשא והא דלא נקט פלוגתיהו ברשא משום דהוה אמנותא דנסיפא מודה:

א [הואיל] וזו וזו מודות שאין קיים. אבל המכחשת ואומרת קיים אותה לא תנשא דרישא מיתוקמא כוותיהו:

מעמא דאמרה לא מת הא אישתיקא בו. וא"ת מאי דיין והא לא מת אינטרין ליה לאשמועין שאע"פ שפחשה צרטה תנשא ולכא למימר דהא פשיטא כיון שאין צרה מעידה לחצרתה דהא אינטרין טובא דפליג ר"מ עלה ולר' יוחנן נמי אשמעי' דר"מ מודה בזה ואר"י דדיין מדקאמר זאת שאומרת לא מת לא תנשא דלא הוי ליה למייתי אלף אחת אומרת מת ואחת אומרת לא מת תנשא ואנא דינענא דלאאומרת מת קאי דהאיל דלא מת שותפה לנפשה חמיבה דליאסורא:

סד"א הא מימת מיית. יש לנו
לומר שמת יותר ממה
שהיתה שומקת דאי שמקא ודאי נציא
לקלקולה אבל כשאומרת לא מת
מחמת שנאה אומרת כן שהיא רוצה
שמענגן דאי לא ידעת דהיתה היטה
שומקת לקלקלה ודאי מתל מלכ מקוס
היכי סלקא דעתא למישרייה כיון
דשויטה לנפשה חתיכה דאיסורא וי"ל
דאפי' מודה ונתנה אמתלא לדבריה
אינה נאמנת ולא דמיא (תפוצות כב.)
לאשה שאמרה אשת איש אני וחזרה
ואמרה פטירה אני דנאמנת כשנתנה
אמתלא לדבריה:

דבר לא מת בעדות אשה לא
 הכחשה היא. נראה לרצינו
 ויאל דה"ק דכל לא מת אפי' צבת
 אחת וצבורות דוקא לא הו"א הכחשה
 דהימנוה רצון ורעתה שאומרת שוב
 לא מת אין להאמינה אבל בעד ועד
 צבת אחת אמר צמתה"כ בסיפא לא
 תנשא ואמרין לעיל עד אומר מת
 והמירוה לנפא לא לא המירוה
 לינשא אלא צאו שניהם צבת אחת
 ה"י הכחשה שמכחשתה נרתה ואין לנו להאמינה ולכן תנשא האחרת
 נאות להמיר עצמן ואין מכוונות דבריהן דלמרי צדדמי ואין יודעות
 ה"י אומרת לא מת ה"י ו' לא תנשא ואפי' צרות משמע דכפי' צקוטרס
 סתמא כר"מ ופליגא ארישא דלמר תנשא אפי' צבת אחת אלא לרבי
 ו' צוה אחר זה א"כ מאי מקשה מסיפא לר' יוחנן וגם לכולי עלמא יש
 אחת ודוקא צברה דכל לא מת צעדות אשה לאו דוקא אלא צברה דכפי' :
 ו' תנשאת אלא העד היכא צבצין יחד ואם הוא כן הוה ל"י למיתני
 ר' בריהםא הכי : **דרי' יוחנן קשיא**. דאשה אומרת אפי' צברתה
 (סוטה דף לא) : עד אחד אומר נטמאת ועד אחד אומר לא נטמאת אשה
 ליכא למיטעי בצבורות איירי : **בת ישראל צבהן תאבא** בתרומה.
 ואוקמה אחוקה דדייקא ומינסבא ועל נרתה אין להאמינה ואוקמה
 ביד אקוסא ממ"נ וכדי האי גוונא לא ילפינן מסוטה דמשמע דביש
 נמי. הא דלא מייתי רישא דהאשה שכלכה היא ובעלה שמה משום
 : **לדבריה** הוא דחוששין. תימה לר"י דהיכי מייתי סייעתא
 "ע מודה כיון שאם לא נחוש לדברי צרה ליכא עצירה כלל אבל
 צירה צודאי ואמר ר"י דלא דייק אלא מיתור וחוששין לדבריה :
 אמר

ה'א' אומר' מת וא' אומר' לא מת זו שאומרת מת תנשא ותטול כתובתה ע"ג דר"א מוקי לה כן מסיפא דקתני ה"ו אל תנשא ולא פריק קושיא אמרינן ולא תיזבנת הלכך הולכה כר' יוחנן דרב ה'א' ואילי"ל דסמך על מה שכתבתי שלא אמר ר' יוחנן כל לא מת בעדות אשה לאו הכחשה היא הוצא משום אשה דעלמא ובודאי אית ליה לרב ר"ל לפרש ולא לסתום:

עין משפט
נר מצוה

לה א מיי פיי"ב מהל'
גירושין הל' טו סמג
עשין נ טוש"ע אה"ע סימן
יז סעיף מה:
לו ב מיי פ"ט מהלכות
תרומות הלכה ד:

תוספות ישנים

[illegible]

(א) אולי צ"ל כיון דמהימנא לגבי נפשה דמותרת להנשא מאמנת ג"כ על צרחה לאוסרה בתרומה. (ב) צ"ל שהרי חנא צרישא ור"ל צרישא דההיא דממתני' דלקמן ע"ב באם הלכה היא ובעלה ובנה למד"ה.

תום' חד מקמאי

[illegible]

יהודה ור"ש סמך הרב על
 ר"א הוא. רישא ר' יהודה
 אלא גבי צרה אבל באשה